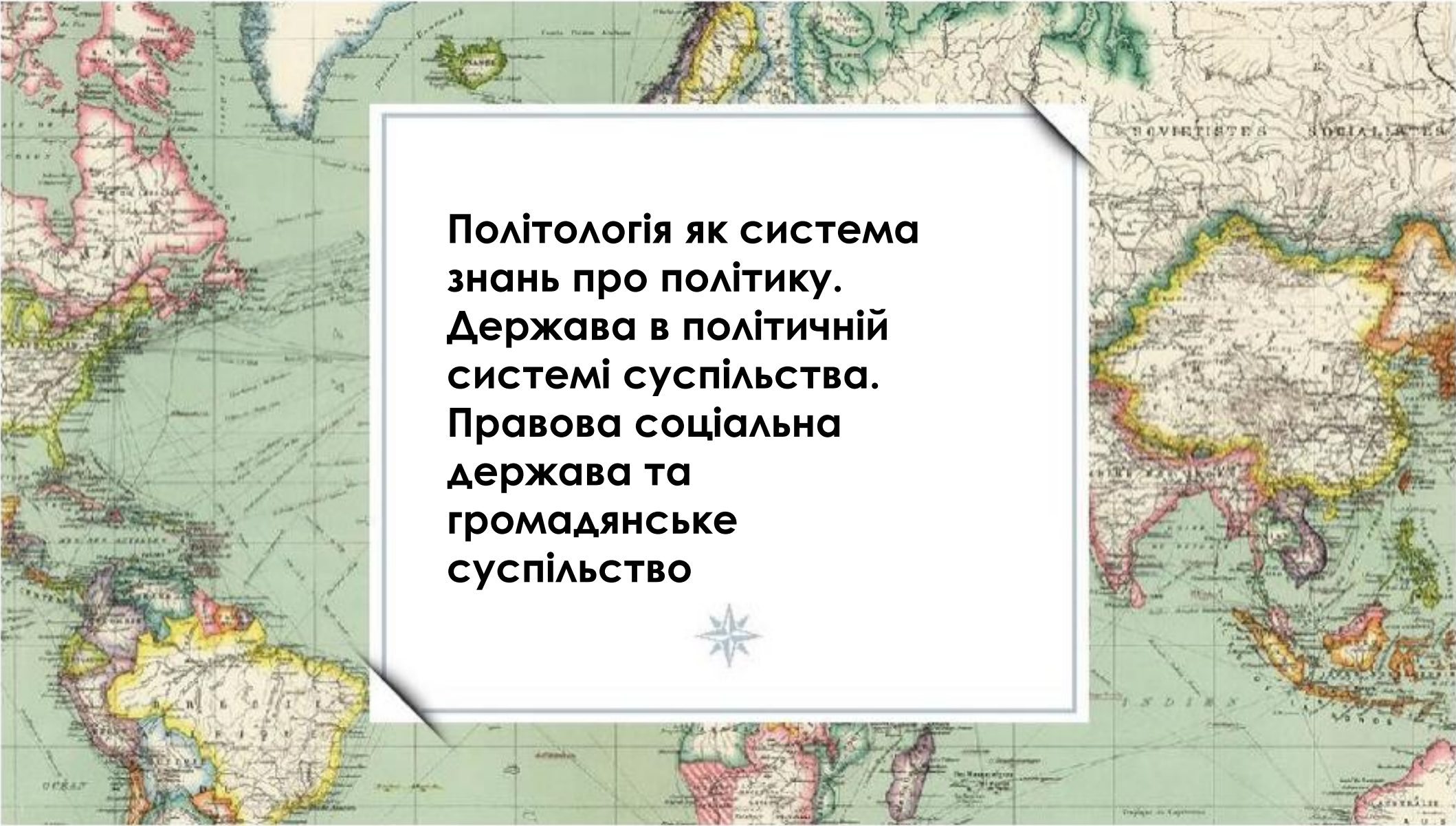

A vintage world map with a white text box in the center. The map shows continents in various colors (pink, yellow, green, blue) and includes labels for major regions like 'EUROPE', 'AFRICA', 'ASIA', and 'AMERICA'. A small compass rose is visible below the text box.

**Політологія як система
знань про політику.
Держава в політичній
системі суспільства.
Правова соціальна
державна та
громадянське
суспільство**

Політологія сягає своїми коренями часів **Стародавньої Греції**. Виникнення 2,5 тис. років тому соціально зорієнтованого філософського знання зумовило активні роздуми щодо сутності політики як соціального явища, пошуку оптимального політичного ладу, виявлення змісту таких соціальних, моральних і, одночасно, політичних цінностей як свобода, право, справедливість, держава та ін.

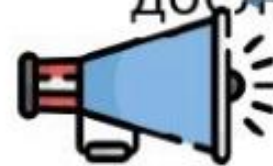

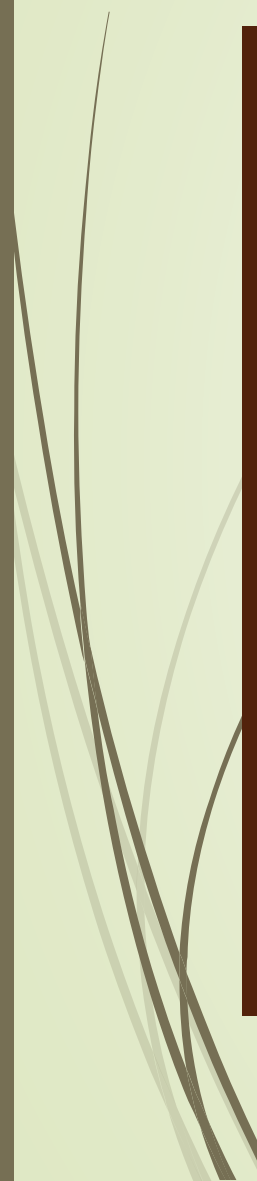
Об'єкт політології
питання взаємодії
соціальних суб'єктів,
що виникають з
приводу задоволення
їхніх інтересів шляхом
узгодження й (чи)
підпорядкування волі
кожного з них волі
загальній.

Предмет політології

це ті конкретні
питання, проблеми,
на які
безпосередньо
спрямовуються
наукові
дослідження.

-
-
- це наука про політику, про закономірності розвитку політичного процесу, про функціонування політичної систем і влади, про сутність, форми, методи діяльності суб'єктів політики.

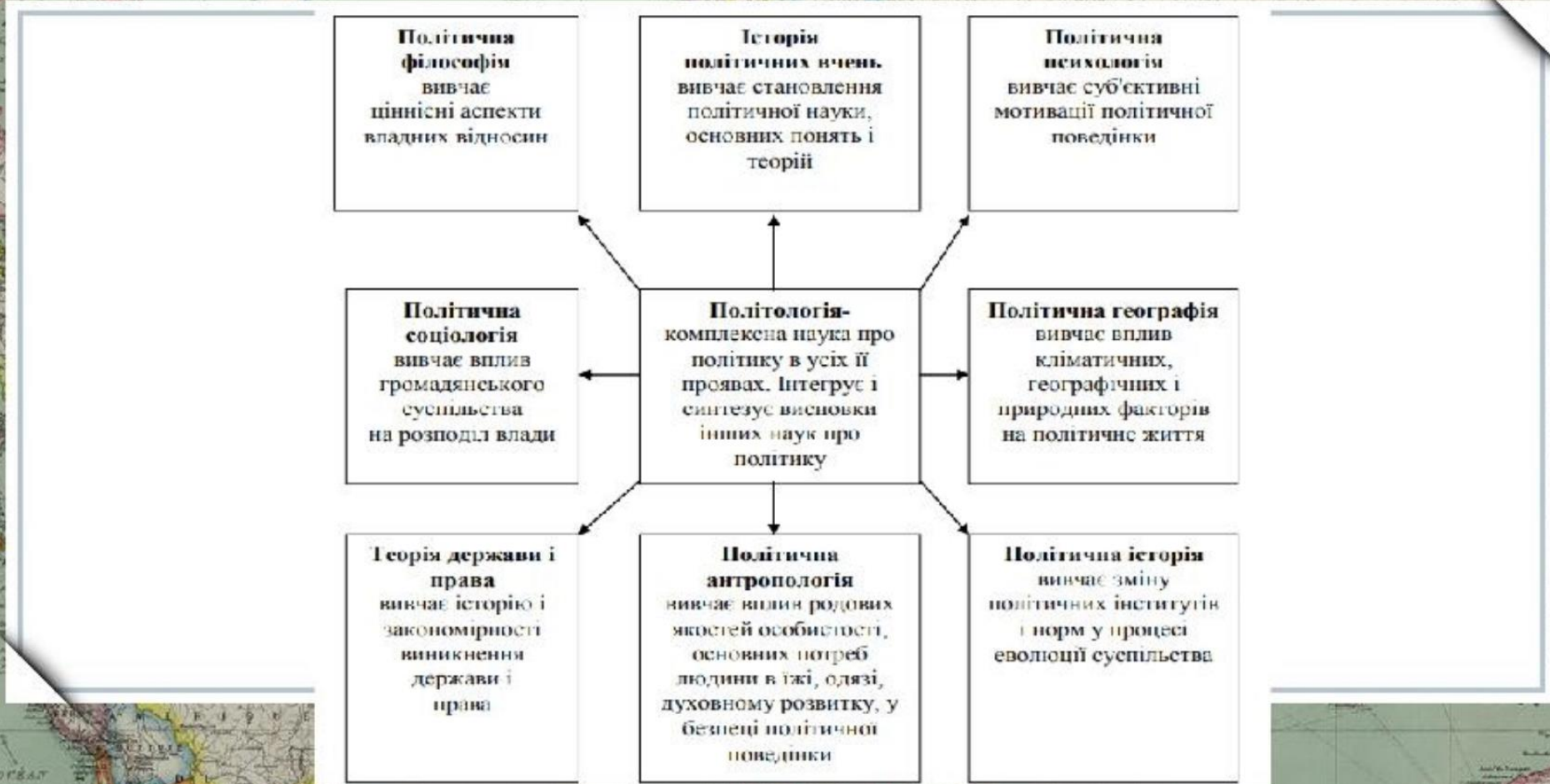
Завдання політології:

- підготовка студента до виконання ролі громадянина;
- підготовка до участі у суспільно-політичному житті, тобто політична соціалізації студентської молоді;
- органічне поєднання політологічної думки України зі світовим політичним знанням;
- подолання стереотипних, уявлень про політику, як про виключно арену для боротьби, протистояння, конфлікту та засвоєння громадянами норм цивілізованої політичної поведінки, культури політичного спілкування

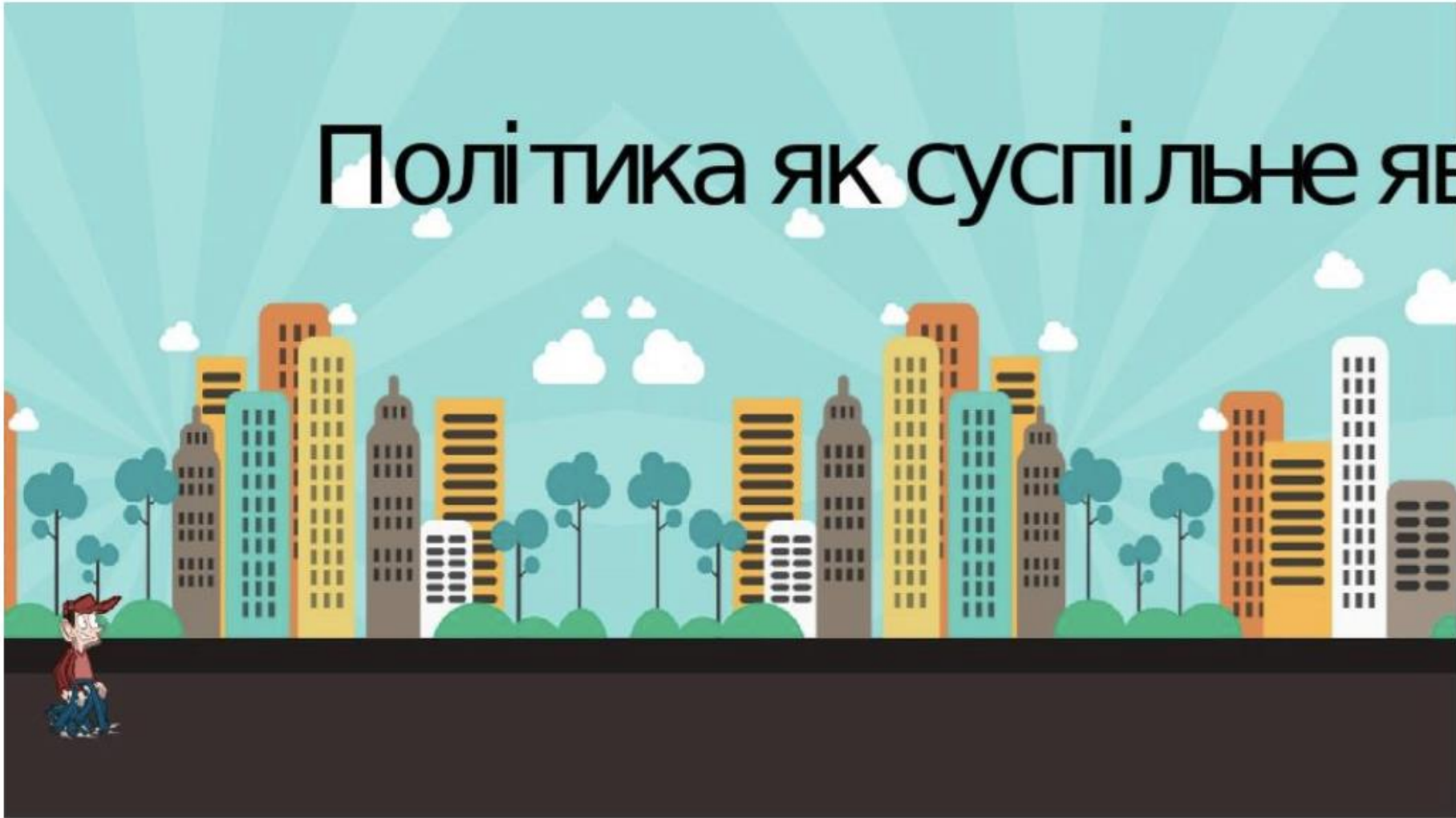

Зв'язок політології з іншими науками

Політика як суспільне яв

Що таке політика?

Зазвичай слово «політика» використовують, коли говорять про те, хто і як керує країною. Але насправді «політика» означає спосіб, у який люди взаємодіють у різних групах — і малих, і великих.

Ось, до прикладу, невеличка група:
спортивна команда.

Група має спільні цілі...

...проте не всі можуть порозумітися, як саме досягти цих цілей.

нам слід
тренуватися п'ять
разів на тиждень.

Не годиться! Я ще
ходжу на музику!

Давайте попросимо
мого тата, щоб він
нас тренував.

Та ні, краще знайти
якогось знаменитого
тренера.

Група не завжди може дійти згоди. Проте її членам слід працювати
разом, якщо вони хочуть впоратися якнайкраще.

Я хочу грати в напад!

Ії, я хочу!

Мені байдуже, хто де гратиме,
головне — перемогти!

Люди в групах
вирішують,
як найкраще
співпрацювати.
Ось у цьому
і полягає суть
політики.

Групи зазвичай знаходять спосіб самоорганізації, тобто визначають, як саме ухвалювати рішення.

Наприклад, можна визначити, що всі організаційні рішення приймає капітан команди.

Я хочу, щоб ви обидва в цьому матчі були захисниками.

Що ж, згоден.

Справедливо.

Так формується політична система.

Подеколи люди в групі хочуть змінити систему.

Це також політика.

Такі групи, як спортивна команда, можна назвати **спільнотами**. Велика спільнота, що включає усіх людей на території певної країни або навіть декількох, називається **суспільством**. У суспільстві люди не мають змоги завжди все робити по-своєму. Їм потрібна система, щоб ухвалювати рішення і знаходити порозуміння. Ось чому політика настільки корисна.

Політика повсюди

Коли люди говорять на політичні теми, вони зазвичай мають на увазі *великі суспільства* — наприклад, цілі країни. У таких суспільствах слово «політика» стосується ледве не кожного прояву щоденного життя.

Чи доведеться нам
колись вступити
у війну?

Війна

Що має робити армія
в мирний час?

Хто має
оплачувати
лікарів та
лікарні?

відповідальний
за піклування про
старших людей?

Охорона здоров'я і соціальний захист

Чи повинні
послуги
стоматолога бути
безкоштовними?

Може, краще спочатку
побороти бідність,
а вже потім думати
про охорону здоров'я?

Чи мусять
власники авто
сплачувати
податок?

Чи потрібно нам
купувати їжу в інших
країнах та в яких саме?

Скільки вітро-
електростанцій
слід побудувати?

Довкілля

Чи варто
боротися зі
змінами клімату,
навіть якщо
це шкодить
економіці?

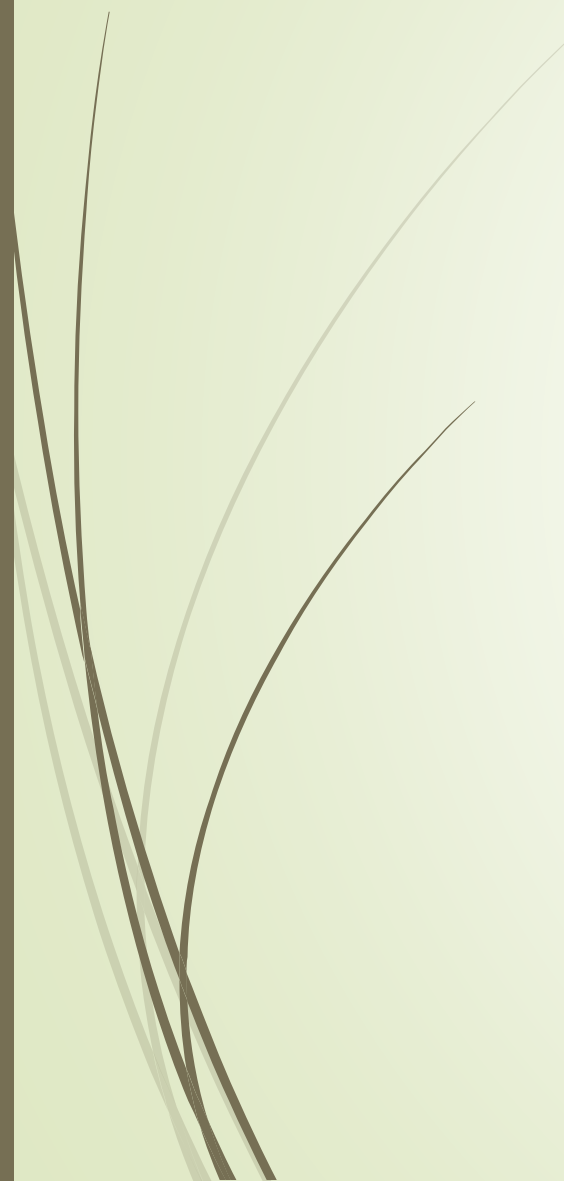
Чи треба доплачувати
людям за економію
електроенергії?

Чи повинні
ми платити
за поліетиленові
торбинки?

-
-
- **Правова держава** – форма організації державної влади, суспільства, де на першому місці – **закон та порядок і всі громадяни однаковою мірою відповідальні перед законом та судом** (незалежно від статусу, матеріального становища, впливовості та ін.).
 - Реалізується принцип розподілу влади на три незалежні між собою гілки: законодавчу, виконавчу, судову.

Основні ознаки правової держави:

- ✚ суверенітет народу, який є джерелом влади;
- ✚ верховенство права;
- ✚ справедливі та шляхетні закони;
- ✚ однакова відповідальність перед законом для всіх (незалежно від статусу, матеріального становища, впливовості та ін.);
- ✚ поділ влади на три незалежні між собою гілки (виконавчу, законодавчу, судову), що забезпечує систему «стримувань та противаг», гармонізацію державного управління, недопустимість зловживань і перевищення повноважень, справедливість та злагоду в суспільстві тощо;
- ✚ визнання прав людини вищою державною цінністю;
- ✚ наявність ефективної правоохоронної системи.

-
-
- У правовій державі людина, її життя та свободи, честь, гідність є вищою соціальною та політичною цінністю. Юридичними засобами забезпечується максимальна реалізація, охорона і захист основних прав людини, дотримання справедливого правопорядку та принципу законності.
 - Саме така держава є загальнолюдським політико-юридичним ідеалом. Концепція правової держави формувалася в історії політико-правової думки, поступово втілюючи кращі гуманістичні здобутки соціальної теорії та практики.

- Ідеї громадянського суспільства можна знайти ще в античності – у творах Аристотеля та Цицерона. Н. Макіавеллі висловлював думку, що в суспільстві існують інтереси не лише держави.
- Т. Гоббс та Дж. Локк вперше використовують термін «громадянське суспільство». Г. Гегель обґрунтував самостійність цього поняття та явища.

-
- **Громадянське суспільство** – громадяни з високим рівнем правосвідомості, освіченості, відповідальності, політично активні, котрі знають свої права та обов'язки, відстоюють їх у взаємодії з державними інститутами, впливають на життєдіяльність суспільства.
 - Громадянське суспільство є цінністю та соціальним капіталом демократичної держави, адже представники громадянського суспільства цікавляться як загальнодержавними, так і місцевими справами, добровільно об'єднуються та самоорганізуються за спільними цінностями й інтересами, співпрацюють для вирішення певних питань, довіряють, є взаємовідповідальними.

► **Представники громадянського суспільства** – це члени громадських організацій, професійних та творчих спілок, благодійних і деяких релігійних організацій, недержавних засобів масової інформації, органів самоорганізації населення та інших некомерційних установ. Вони формують, висловлюють, представляють, відстоюють громадську думку, захищають інтереси різних верств населення. Це – волонтерський рух. Наразі він спрямований на допомогу Збройним Силам України та тимчасово переміщеним особам.

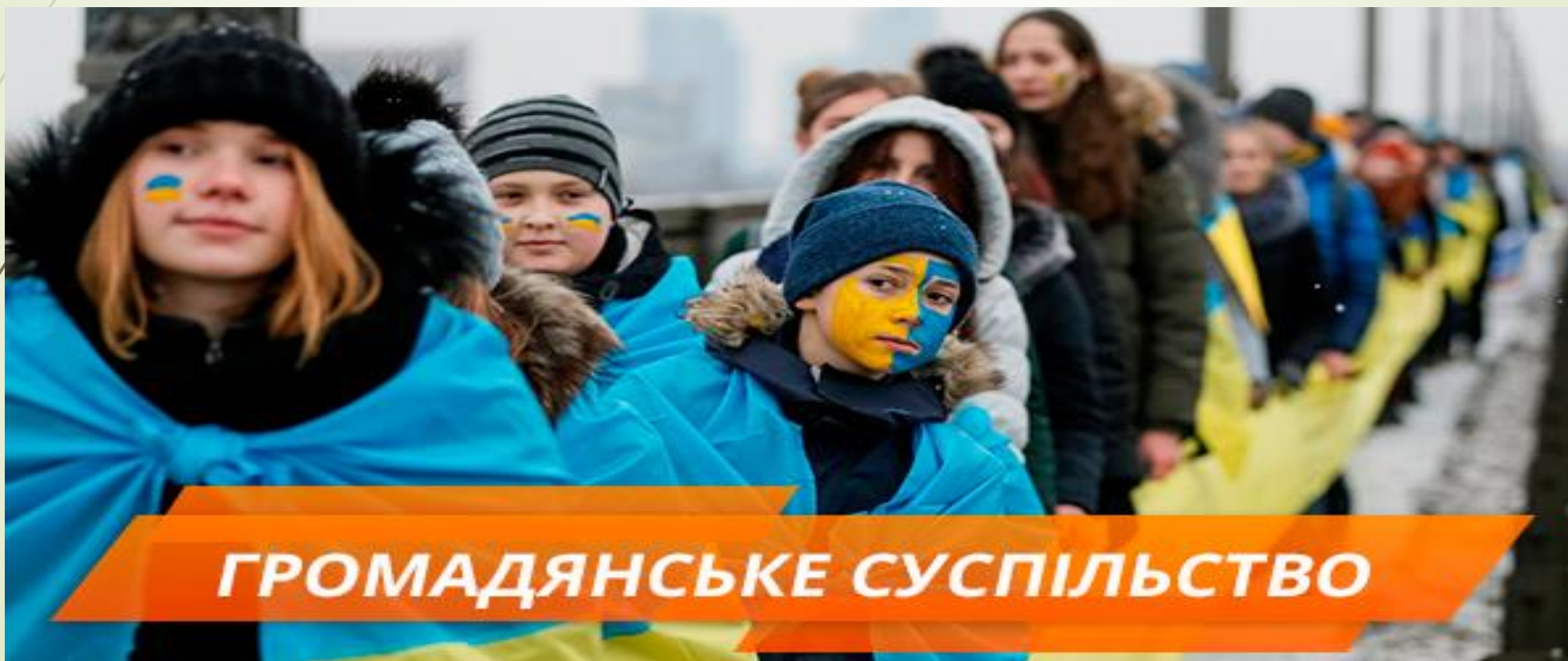
➤ **Серед основних ознак громадянського суспільства:**

- визнання в ролі головної цінності суспільства людини, її інтересів, прав, свобод;
- рівноправність і захищеність усіх форм власності;
- економічна свобода громадян та їх об'єднань, інших суб'єктів виробничих відносин у виборі форм і здійсненні підприємницької діяльності;
- свобода і добровільність праці на основі вільного вибору форм і видів трудової діяльності;
- надійна й ефективна система соціального захисту кожної людини;
- ідеологічна й політична свобода, наявність демократичних інститутів і механізмів, які забезпечують кожній людині можливість впливати на формування і здійснення державної політики.

► Базові цінності демократичного суспільства – явища, процеси, норми життя, утвердження і розвиток яких мають найбільше значення для демократичного суспільства. Серед найважливіших з них: державність, добробут населення, національна безпека, відданість загальнолюдським цінностям, ідеалам свободи, відповідальність перед собою, своєю сім'єю та суспільством, послідовне утвердження демократичних засад розвитку суспільства, побудови правової держави, становлення громадянського суспільства.

У демократичних державах інститути громадянського суспільства часто залучають до управління державними справами, зокрема для формування та організації державної правової політики.

ГРОМАДЯНСЬКЕ СУСПІЛЬСТВО